

Reddende engelen

Voorganger: Ds. Heleen Weimar

Lezingen:

1^e schriftlezing: Daniël 12,1-3

2^e schriftlezing: Tobit 12,12-20

3^e schriftlezing: Lucas 1,26-33

Gemeente van Jezus Christus, In de Bijbel worden zeer uiteenlopende personen en wezens heilig genoemd. God zelf is heilig, de 'Heilige God van Israël', Gods Geest wordt heilige Geest genoemd, Christus is heilig, diens volgelingen, de heilige apostelen, en ook algemener: christenen en nog algemener: gelovigen. Engelen hebben het adjectief 'heilig'. Maar ook voorwerpen, zaken of activiteiten kunnen 'heilig' heten. Het gaat in de Bijbel om het heiligen van de zevende dag, om het heilig verbond tussen God en mensen, een roeping kan 'heilig' zijn en de bijbel zelf heet 'heilige Schrift'.

'Heilig' betekent in de meeste gevallen: apart gesteld, aan God gewijd, God toegewijd.

Iedereen die zich inzet voor een bepaalde taak, die hij of zij opvat als door God gegeven, is dus heilig. Diegene wijdt zich door middel van die opdracht aan God.

Vorige week, bij de Regenboogzondag, zagen we dat het hierbij niet alleen om heel hoog verheven opdrachten gaat, met een enorme reikwijdte en ten koste van grote opofferingen. Iedereen die iets voor God wil zijn of wil doen, ieder die zijn of haar talenten naar vermogen wil inzetten, uit liefde voor God en mensen, ieder die op zijn of haar manier bouwt aan de gemeente van Christus of aan Gods nieuwe wereld, mag dus heilig worden genoemd. En we hebben daarbij geen instantie nodig, die beoordeelt of je wel heilig mag worden verklaard, of er wel wonderen aan jou kunnen worden toegeschreven.

En heiligen zijn ook geen heilige boontjes, die nooit iets fout doen en volkomen onberispelijk leven. Nee, simpel vanwege hun toewijding aan God kunnen gewone mensen, voorwerpen, engelen en activiteiten apart en bijzonder zijn. Ze zijn 'gewoon' heilig.

Komende vrijdag, 29 september, is het de gedenkdag van de heilige aartsengelen Michael, Rafael en Gabriel. Dat is niet alleen zo in de rooms-katholieke kerk, maar ook bij de lutheranen (zij het dat Luther de gedachtenis tot Michael beperkte). De lutheraan J.S. Bach schreef voor het Michaelsfest enorm spannende cantates, waarin Michaels strijd tegen het kwaad muzikaal breed wordt uitgemeten. De cantate *Es erhub sich ein Streit!* bijvoorbeeld.

Wat is nu de taak, de opdracht waarmee deze aartsengelen God dienen, zich aan God wijden? Wat is

hun specialisme?

Van de aartsengel Michael wordt verteld dat hij strijdt tegen het kwaad. We lazen erover in het boek Daniël. Ook in Openbaring gaat het om Michaels gevecht tegen het kwaad, dat daar de gestalte van een draak heeft aangenomen. Michael wordt daarom meestal afgebeeld met een zwaard in de hand, en soms ook met een verslagen draak aan zijn voeten. De naam Michael betekent 'wie is als God'?! In naam van God strijdt Michael tegen het kwaad in velerlei uitingsvormen: onderdrukking, foltering, terreur en slavernij. Hij vecht voor gerechtigheid en vrede.

Over Rafael valt te lezen in het deuterocanonieke boek Tobith. Rafael beschermt Tobits zoon Tobias voor allerlei gevaren onderweg, wanneer Tobias op reis gaat om zijn blinde vader te helpen. De naam van de aartsengel Rafael betekent 'God geneest'. Door toedoen van Rafael geneest Tobith van zijn blindheid. Veel van de werken van barmhartigheid worden met deze aartsengel in verband gebracht, zoals de gastvrijheid aan vreemdelingen, het bezoeken van zieken en het begraven van de doden. Rafael is dus een voorvechter van barmhartigheid.

De engel Gabriel kennen we het best, als de engel die de geboortes van Johannes de Doper en van Jezus komt aankondigen, aan Zacharias en Maria. Hij is de engel die berichten van Godswege komt overbrengen, de engel van het woord. In het boek Daniël zien we hem ook als uitlegger van dergelijke berichten. Het gaat er deze engel om, dat wat van God komt niet alleen naar de aarde wordt gebracht, maar ook kan worden begrepen door ons mensen. Hoe dicht hij bij de Allerhoogste verkeert, hoezeer hij Gods woorden uit de eerste hand heeft, blijkt uit zijn naam, die betekent 'vriend van God' (hij is Gods gabber, deze Gabri).

Wat is de betekenis van deze engelen voor ons?

Waarom gedenken we hen vandaag?

We kunnen in hun geval moeilijk zeggen dat hun levenswijze ons tot voorbeeld kan strekken. Hebben engelen eigenlijk wel een leven? Laat staan een levenswijze!

Engelen zijn als heiligen niet zozeer identificatiefiguren of inspiratiebronnen – daarvoor verschillen ze teveel van ons mensen. Maar voor ons zijn ze van grote betekenis als metgezellen. Het Griekse woord ἄγγελος

en het Hebreeuwse equivalent betekent bode, iemand die gestuurd wordt met een boodschap of een opdracht. Engelen worden naar ons mensen gezonden om ons bij te staan. Bij wie wij proberen te zijn, als kinderen van God, bij wat wij proberen te doen, in de dienst aan God en mensen, daar komen zij erbij als metgezel, om ons te helpen. Tja, waarschijnlijk bewegen de aartsengelen die wij vandaag gedenken op een wat ander niveau dan dat van ons. Deze aartsengelen zijn er wellicht meer voor de aartsvaders en aartsmoeders, voor aartsbisschoppen en aartshertogen. Alhoewel, Maria was ook maar een heel gewoon meisje en zij kreeg Gabriël op bezoek. In ieder geval hebben wij gewone mensen de meer gewone engelen aan onze zijde. En zonder twijfel ook nog eens engelen van mensen! Zulke engelen natuurlijk ook!

We merken er meestal niets van, van die engelenhulp. We hebben er vaak totaal geen weet van, dat we door engelen voor fouten worden behoed, dat engelen de wacht houden rond ons bed wanneer we slapen, dat engelen met ons meewerken, onze lasten helpen dragen, het kwaad van ons weren, met ons meezingen en -musiceren, dat ze ons op handen dragen.

We merken er misschien niet zoveel van, maar de bijbelschrijvers willen ons doen geloven, dat engelen er wel degelijk zijn, als onzichtbare metgezellen. Wanneer wij ons in woorden of daden toewijden aan God, aan onze medemensen, aan de aarde en wie daarop wonen, dan komen engelen ons bijstaan.

Ongemerkt hebben wij engelen aan onze zijde. Op deze zondag vóór 29 september, de gedenkdag van de heilige aartsengelen Michael, Gabriël en Rafael, in deze dienst waarin vijf nieuwe ambtsdragers zullen worden bevestigd, staan we hierbij stil.

Proberen te horen wat God van ons vraagt, streven naar barmhartigheid en gerechtigheid in onze wereld, dichtbij en ver weg - hierin gaan de ouderlingen en diakenen ons voor. Maar het geldt als opdracht aan heel de gemeente. De ambtsdragers nemen het voortouw, maar het is een verantwoordelijkheid die wij met ons allen dragen, ieder van ons afzonderlijk en wij allen gezamenlijk.

Vandaag staan we erbij stil, dat er engelen zijn, heilige engelen, die die verantwoordelijkheid met ons mee willen dragen.

Het boek Openbaring gaat over visioenen die Johannes de Ziener op Patmos heeft. Hij krijgt daarbij de opdracht om aan verschillende gemeentes hierover brieven te sturen. De gemeentes van Efese, Smyrna, Pergamum en Tiatira, Sardes, Filadelfis en Laodicea. Het blijkt dat elk van deze gemeentes een eigen engel heeft, want Johannes adresseert zijn brieven expliciet aan de engelen van deze gemeentes.

Misschien hebben wij in Hilversum ook wel een gezamenlijke engel, de engel van de PGH of misschien zelfs wel de engel van de Regenboogkerk. Een engel die ons helpt om heel gewoon heilig te leven. Een engel die ons inspireert om heel eenvoudig engelen van mensen te worden.

Wie weet...

Amen